

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De his q[ue] vale[n]t ad detestationem vsura[rum]. Ser. CXVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

De Usura

Duplex mōte. q̄ duplex p̄ eē satisfactio erga p̄dictorū
satisfac
cio
dñoz colonoz p̄p̄ mutuu exhibitu a colonis.
P̄tia sic ex iusticia. Sc̄da v̄o ex neq̄cia. P̄tia q̄
dē ex iusticia. Nā lz sic mutuātibz dñis exhibey
ant opas sua colonis. ille tamē n̄ se eis ad lucz
cū eas iusto p̄cio emāt dñi. sic ponit̄ i p̄dicto ca
su. p̄p̄ca nō ē vsura. Illd̄ declarari p̄ exēplo. rō
ne. z auctoritate. P̄tio exēplo. ponat̄ q̄ dñs eō
ducat colonū ad certū tps. p̄ p̄cio iusto: z p̄ciū
tradat anq̄ colon⁹ sc̄ptar opari: dicarq̄ colon⁹
dñi se minie oparuz. nisi dñs mutuet ei certā
sumā pecūiaz. Et sic dñs mutuet ei vt opes. ali
as ei n̄ mutuet nisi colon⁹ ei opas p̄ q̄bz p̄t̄
soluz fuerat ip̄derz. In h̄ tñ dñs minie cōmit
tit vsurā. cū d̄ mutuo nō recipiat lucz: eo q̄ nō
accipiat nisi suū. imo illd̄ qd̄ etiā nō influētiē
mutuo si debitu erat. Un̄ sic mutuo dñs nō
peccat. q̄n̄ pot̄ si p̄ciū i b̄casu ex aliq̄ p̄e cōmit
tit peccat colon⁹: q̄ d̄bitas opas dño suo detra
carz: iuste illū h̄uar vt mutuet. ¶ Sc̄da etiā
p̄z illd̄ rōne. Nā si i casu p̄dicti dubij vsurā reci
pet: tenet̄ eā i stituere sic oia iura clamāt. Sz
hec nllō mō sane mēt̄ sc̄titer: qz tūc colon⁹ du
plū iusti p̄ciū recipit. z dñs duplo iusto p̄cio
emeret opas ei: qd̄ vtiq̄z ip̄tū eēt. ¶ Tertio h̄
idē p̄z auctare: si ei tal̄ mutuas vsurari⁹ eēt: p̄
p̄ns ad restituēdōz obligat̄: tūc n̄ licet alicui
mutuare iuste de rēta suā possessionē aliquā
pecūie q̄ntitatē. z ip̄as possessionēz i pign⁹ recipi
n̄ cōputādo fruct⁹: i forte: qd̄ tñ ē fallū. sic p̄z ex
d̄ vsu. c. j. Alij q̄z addūc qd̄ ē s̄tē h̄uc. vbi gr̄a.
Occupasti rē meā: z potētā vi mibi faci i re/
b⁹ meis: aut n̄ i stituas mibi rē quā tibi mutuo
dedi: v̄l tibi locavi seu cōmodavi: aut mibi nō
soluis d̄ opibz: cū q̄bz tibi fuitur: z d̄stiterē n̄ vi
nee vis mibi i stituere mea: nisi tibi mutue mil
le florz. q̄ p̄ceco de s̄st̄ i iurari z restituas mibi
mea zc. tūc hoc ex parte mea nequaq̄z ē vsura:
cū mibi lucrer. imo pot̄ p̄rdā lucz: qd̄ foras
se habuiss̄m ex illis mille florz. Redimo ei ve
racionē meā: z meū recupo/ me q̄q̄z defendo. z
hoc est licitū. Sicut habet̄ extra de simo. dile/
ctus. ¶ Sc̄cūda vero satisfactio dñis exhibita
a colonis/ sic ex nequicia: dño vtiq̄ satisfactio/
uē ex mutuo recipientē. Nā si pro mutuo dñs
rerraheret aliquid a colono de iusto p̄cio la/
boris sui. aut si p̄terer laborem iuste emprū. q̄/
dam alia ab eo exigeret/ z colonus imp̄deret
tūc esset manifesta vsura. Nec est senectia p̄e
fari doctoris Grego. de animo. Quidā autē di
cunt: q̄ si civis mutuat civitati aut dño: vt ex
hoc aueret collectas iniustas nō cōmittit vsurā
secus si hoc agit vt effugiat iustas: quia in p̄i
mo mutuas damnū euitat. in sc̄cūdo mutuas
lucz capiat. Similit̄ nō cōmittit vsuraz. si q̄
mutuū alicui dar vt sibi soluat debitu a q̄ de/
bitoz iniuste fuerat absolutus: aut ne a se pera
tur illud de quo iniuste fuerat cōdemnat⁹ seu
illud qd̄ per fierū instrumentū soluz teneba
tur. Ex p̄missis ergo satis clare apparet incen

no ch̄i p̄cipiens. Mutuū dare nihil inde spe
rantes. qd̄ p̄ceptū seruare z in op̄e p̄ viribz ad/
implere largiri dignet̄ hui⁹ p̄cepti dator z illu
strator: dominus noster Iesus christus in secu
la benedictus Amen.

De Usura

¶ Nota: q̄ vsurari⁹ est peior oī peccōre. patz qz
cū aliq̄ peccōres a peccō suis cessant. sic sup̄b in
q̄dragesima a sup̄bo vestitu: luxuriosus a sua
luxuria: gulos⁹ a gula siue crapula dū ieiunat
z sic de alijs. tūc vsurari⁹ nō cessat ab vsura ra
tione mutui: qz vsura sibi cedit oī die nullo exce
pto. etiaz nō excepto die pasceus/ die cene/ res/
surrectōis/ p̄ccōstos/ natalis ch̄i/ assumpt
onis v̄ginis gl̄ose. z sic de alijs festiuitatibz. i
quibz eque exerce vsuras sic in diebz simplici
bus. Itē peccat oī m̄ loco i q̄ est: siue comedat
do z bibēdo i mēsa/ siue dormiēdo in lecto/ si/
ue i ecclia missaz audiēdo zc. nā sp̄ eps tūc cur
rens sibi parit lucz. nō peit q̄ festiuitatibz ch̄i
Marie v̄ginis/ aploz/ z ceteroz sc̄cōz. Et iō
iuste destituit̄ erit in exēris auxilio dei ce oīm
sc̄cōz: oīm qz angelo: qd̄ nō vt debuit honora
ur: quid q̄ dicit ch̄i us/ qd̄ v̄go Maria. qd̄ apo
stoli/ martires/ p̄fessores/ v̄gines z vidue/ qd̄
oēs angeli z electi dei/ cū inuocant̄ ad interce/
dendū p̄ ania vsurarij: certe dicere possunt: si/
cut nunq̄z cessare voluit a peccatis: ita nunq̄z
habebit requiē in penis. ¶ Exēplū illi⁹ habet
mus in lib. de dono timoris. Qd̄d sacerdos
monebat q̄ndā vsurariū de salute aīe sue: qui
grauē infirmabat: dicens ei. eria tibi s̄c̄e necaria
ad salutē. vtiq̄ de peccō suis p̄terit/ p̄fiteri: z s̄m
posse iniuste accepta z retenta restituere. Cū
vsurari⁹: p̄ma duo libent̄ faciā: tertiū quō faci
am cū puer/ meis nihil remāeret: aut sacerdos
sine bis nō poteris saluari. ad quē vsurari⁹ tū
dit. dicit̄ ita sapiētes z scripturē ait sacerdos
ita vere. ar ille. ego volo pbare vtz v̄z dicat̄
qz nihil restituā. z sic mortu⁹ est: maḡ timens
paup̄ratē t̄palē qz cernā miserā: quā accipere
cogebat z subire. Unā h̄ arcederet mlti q̄ vsu
ris rōne mutui se iplacari. Et si nō exp̄sse ex pa
cto. atē tales se oñdūt vt illi q̄bz mutuafē co/
gunt v̄l p̄inas offerre: v̄l laborē suū remiss⁹
cōputare: v̄l ad aliq̄ onera obligari: videāt z il
li q̄ in sc̄ribz societari/ sp̄ expectat lucz. z nō da
mnū: videāt z illi q̄ res iniustas detinent q̄licet
cunqz etiā nō p̄ vsurā: vt s̄c̄e restamētarij: ven
dētes z emētes scient̄ iniusto p̄cio. q̄nqz p̄ter
paup̄ratē v̄dētis v̄l emētis. q̄nqz ex simplici/
tate: q̄nqz ex dolo z fraude vnus eoz: qz forte
v̄dētis v̄l emētis decipit p̄ simplicitatē. vide/
ant z arcedant h̄ oēs fures/ raptor. es/ sacrilegi/
illoz receptores z fautores. videant etiā z b̄n
recogitēt piculū suū: q̄ scient̄ res cōpauer̄ ut in/
iuste acq̄sitas q̄licēt: q̄ se nūc saluos credūt i
p̄scia z rādē pducent̄ i tormēta c̄na Amen.

¶ De his q̄ valēt ad d̄restationem
vsuraz. Ser. CXVI.

stolici
vsurari
tun.

Sangu
luga.

Ue dñi
mia z v
ritas

Radix oim maloz

Est cupiditas. j. Tim. vij. In pcedenti... amos: quos ex pcepto saluatoris: Duruū da...

Farucas fenerantis que sunt Impietas cordis Immanitas huius pestis. Atrocitas vlcionis

Fugit lucrū z qre damnū Uias dei z paradisi obstruit

Prima farucas ysurarū est: qz fugit lucrū ce qre sibi ppe damnū. Ps. qz magi vult pecuniā...

stulticie ysurario ruin.

Sanguisuga.

Vie dñi mia z vcrnas

ficare: cū tamē sibi vult dari ab eo cui potē dā... dum esset. Sed qd sequit: certe diuitie qd ac...

Perdit.

Nuci miciose coparat ysuraris

De detestabilitate vsure.

accipit di & reddendi: cū sciatis q opz reddere
 aut perire: qre nō cessatis & reddis: dum pores/
 stis: Br ille ad hoc obmucuit: s; nō i stituit. zc.
 Deberet ergo vsurarij attendere diligenter: q
 rarissime inuentūf vere penitētes in exremis.
 Nā in scptura sacra vt de Aug. legi & relegi: et
 nō inueni in qnq; milib; annoz i fine saluarū
 nisi solū laeronē. Tales em sic differētes pniaz
 edis in fine vite se obstiaci: q; iā eēt in iferno
¶ De h refer Uinē. vbi s. exm. Q. Parisi^o q
 dā infirm^o die sabbati ad eccliam fuit deporra
 tus in lecto: q patiebat sacz ignē q ardebat: et
 erat vallas mltitudo ppli. Lūq; diceret vicini
 sui q eēt vsurarij: monebat eū sacdores & clci
 q redderet & qteret debitores zc. vel salē pro
 mitteret reddere vsuras: vt eū b. hgo ab h mor
 bo libaret: q eos aliqren^o audire nolebat: nec vi
 rugijs: nec blandimētis. z cū finite eēt vesp/
 pmāte in illa obstinatōe. Lū vō iā ille ignis ro
 rū corp^o ei^o occupasset: & vsus eēt i nigredinē et
 inflatōez: z ocl^o ei^o de capite efflueret: in tanq;
 canis de ecclia eiecit: i ocl^o obstinatōe hora vesp/
 rina ab igne est psumptus. Pōr q bñ dicit vsura/
 rior: qd dicit Theoderic^o rex Francoz: quidā ba
 luo suo: q male tractauerat res suas. Serpēs
 inueniēs ampullā vino plenā: itrauit p os ei^o
 orrū & hausit: inflat^o exire nō potuit: z veniēs
 dñs a mpulle: ait. Miser cuome qd hausit: z
 sic portis exire et mortē euadere. Sic vsurari^o
 si vult euadere dānatōez: opz q euomat pecu/
 niā male acq̄sita p restitutōez: z culpā p p̄fessio
 nē: altoqn euacuabit hec oīa velis nolis in ge/
 bēna per penā. Uñ Job. xx. Diuitias q̄s deuo
 ratur euomer: z de vētre eius exrrahet eas dñs.
¶ Quinta stulticia: q vsurari^o agit ea de qb;
 cogit crubescit. nō em audez corā hoībz p̄fice/
 ri se esse vsurariū. Lū em oēs clci: milites: sa/
 cerdotes: oēsq; mechamici z oparij libere p̄fite
 ant: riu suaz noīa: sol^o vsurari^o nō aud t offi/
 cū suā noīare. Uñ filius est carro q noīe suo vo
 car^o fugit: z sol^o inf aīalia suū nomē abhorret.
¶ Sexta stulticia: q sept^o dīnas q̄s p̄gregat/
 refuar alijs q male p̄sumunt: z plerūq; deuol/
 vūf ad man^o inimicor^o suoz. fm illd Luc. xij.
 Que p̄gregasti cui^o eū: Et Eccl. iij. Uñ eit:
 z scdm nō hz: nō filiū: nō frēm: z tñ cōgregare
 nō cessat: nec recogitat di. cui laboro et fraudo
 aiām meā bonis: Et rñder ps. di. Relinq̄r a.
 diu. suas: z secul. il. do. illo. in ernū. ps. xlvij.
 Et in codē ps dī. Ne timue. cū di. fac. fue. bō:
 z cū mlti. fue. glia do. ei^o: qm cū inierit nō su.
 oīa: neq; descē. cū eo glia do. ei^o: qz aīa ei^o in vi
 ta ipius bñ dicit: p̄fitebit tibi cū bñfecer^o ei. qz
 tales aliqñ in p̄spirare deū laudāt: z in aduersi
 tate remurmurāt. Et seq̄t ibid. Introibit vsq;
 lu p̄ge. pa. suoz: z vsq; in et. nō vi. lu. Jre Die
 rem. vi. Trāstibit dom^o eoz ad alios: z agri z
 vroz p̄f. De h refer Uinē. exm. Quidā fene
 rator oīa bōa cuiusdā milit^o p vsuras absorbuē
 rat: nec ei nec suis volebat restituere aliqd: nec
 inducias dare: s; p dñm suū faciebat eū captū

Exm Ja/
 cobid vi
 triaco.

derineri. Inecrim mortuo vsurario sua vroz et
 ro postea hie cū eodē milite q sic libar^o a debiz
 ro: fact^o est dñs oīm q hēbar vsurari^o. ita ipe cū
 bonis suis gaudebat: z vsurari^o in iferno cui^o
 labar. fm illd Eccl. xij. In bonis ei^o luxuriabi
 tur alie^o. Usurari^o em est qñ bursa vsurata et
 denigra: q inuitis facta pecunia remora p̄fici
 in luri z cōculeat. sic vsurari^o a demonib;. Ec
 ce fatuitas vsurarioz. apre em vidēt quō bona
 raliū post mortē p̄sumūt in crapula z volupra
 te: p heredes relictos: p vroz stari alijs mari
 raris. z q maior est cura de p̄cipiendis bonis
 eria cū p̄tione: q; q aliqd cogitarēt p defūcti
 salute. **¶ Secdo p̄ncipalr vsura est detestabil**
 p̄ iniquitatē mltiplicē vsurarij. vñ iniquas cor
 dis ei^o mltiplr apper: vtz ad deū: ad se: z ad p
 ximū. Primo iniqu^o est qñ ad deū in mltis.
 Primo qz tps qd cōe fecit dñs oībz sibi appo
 prias vedit. iō iusto dei iudicio aufere ei tps.
 fm illd ps. Viri sanz dolo. nō dimi. dies suos
 Secdo qz vult p̄tra deū: aut p̄tra nām de dena/
 rijs facere denarios p̄les sine noua moneratio
 one. Terrio qz euacuat dei sniam p̄tra p̄mū pa
 renē. parā. In sudo. vul. tui. ve. pa. tuo. Sen.
 iij. Et in ps. Qui ponit laborē in p̄cepto. Econ
 tra vsurarij mlt^o alijs volūt comedere z hibe
 re: z mlt^o laborare. De illis dr. p. ba in ps. In
 labore hoīm nō sūr: cū boī. nō flagel. Sed cū
 qb; tūc: certe eādē in iferno cū demonib;. Nā
 vsurarij assidue z incessant deū offendūt in cel
 sant peccādo: z diabolo die ac nocte fūedo: foz
 sta dei ac seroz violādo: sacra loca execrati in
 gredido: z sacra officia p̄macit audiedo. De
 qb; bñ loq̄t Esa. lxxv. c. Popul^o q ad iracundiā
 me p̄uocat: anec facie meā semp. Secdo iniquus
 qñ ad se: aiām suā p̄ciolo sanguine agni ima
 culati redemptā venalē pro vili p̄cio exponen
 do: z incima cordis sui in terrā p̄jedo. Pro
 p̄ca dī Eccl. x. Quaro nihil est scelest^o. hic ei
 aiām suā venalē habz: qm in vita sua p̄icit in
 rima sua. i. aiām suā dādo demonib;. **¶ Ter**
 tio est iniqu^o ad p̄ximū. Primo filijs qb; nō cō
 parit: nec suos reputat q̄diu vider eos simpli
 ces z inocētes. vt corū q pull^o suis nō p̄uider/
 nec cōparit eis q̄diu vider eos albescere p̄mo
 pilo donec nigrescat z siat sibi filies. vt dr Bre.
 sup illd Job. xxxvij. Quis p̄par coruo esca su
 am qñ pulli ei^o clamāt ad deū. qz q̄diu nō p̄u
 dent dicit pullis p̄ies eoz: pascit eos dñs roze
 celi. Sūr eria impij filijs q̄s imolat demonijs
 fm illud ps. Et imolauerūt filios suos z filias
 suas demonijs. Secūdo est eria iniquus alijs
 p̄ximis suis: qz vendit eis qd suū nō est: scz tē
 pus: z muruū qd eis iure naturali z cuāgelico
 obligat: fm illd Luc. vj. Muruū dāte nihil in
 de spātes. Muruū em dicit qñ de mco rui. z
 sic. p̄rio vedit rem mutuatā q p muruū est sua
 . i. ipius p̄ximī facta. Et qd aliō sic fac qz q p̄xi
 mū suū comedit viuū incessantē sine dentibus
 aut faucib; cū denarijs suis. fm illd Job. xxx.
 Qui me comedūt nō dormiūt. **¶ Terrio vsur**

E
 Iniquas
 vsurarij
 appet mlt
 pliciter

vsura
 riac fr
 pietati
 cbaritar

S
 Dubius
 cui filis
 sic vsura
 rius

fmāitas
vsure.

ra est deestabil' pp'e eius imāitatē. Est em̄ bec
 pest' inf' alia vicia valde crudelis. qz h'iat legi
 nāe: legi diuic. z legi eccl'astice. P'rio h'iat legi
 nāe q' cordi b'iano nālī ē impressa. Luce. vi.
 Mōcūqz vult' vt faciāt vob boies h' fa. ill. z ecō
 uerso: qd vob n' vult' fieri nec alijs facire. Usu
 rari' ar si ecē indigēs sicut ille q' pecuniā ei' ac
 cipit veller grat' sibi pecuniā muruari. Jēc oīs
 creatura p'per boiem facta gratis subuenit in
 digēt: pura sol/luna/stelle/ gratis cōicant suā
 lucē. eber rozē: nubes pluuiā: aer flatū: aq' po
 tū z lauac'z: terra fructū. z sic de alijs. nec boi
 bñficia sua vendūt. Jēc cū solū vegetabilia et
 viuēta se multiplicet p' generationē: vult vsu
 rari' q' nām vt denarij sibi generēt denarios si
 ne labore suo z sine piculo sūmme sue capital'
 vult q' fructū iā sūmptū a recipiēte pariat
 aliū fructū: vult q' res sua quā cōmodat pa
 riat sibi aliā senel i anno vl' mēse vl' septiana:
 q' nām cōmodat. qz cōmodatū est idē qd ad cō
 modū tuū tibi dātū: qd vult vsurari' vēdere.
 S'cdo vsura h'iat legi diuic. An' Exod. xxiij.
 Usuris paup'em nō opprimes. Jēc Luce. xxiij.
 Pecuniā tuā nō dab ad vsurā. Jēc Deut. xv.
 Nō ages q' p'ia callide i frīb' necessitatib' sub
 leuādis. Et ibidē. xxiij. Nō feneberis frī tuo
 ad vsurā pecuniā: nec fruges: nec quālibz alijs
 rē. Et sequit'. Fratri autē tuo absqz vsura id q'
 indigēs cōmodabis. Jēc Lu. vi. Mutuū dare
 nihil inde sperātes. Ex ill' p'z q' vsura h'iat
 frañe pietati z charitati. qz qn' videt aliqz fra
 trē vl' p'ximū indigētē z pp' idigētā mutuū pe
 tēt: dicit ei pietas nālīs q' ab eo q' indiget nō
 est aliqd exco: qndū: s' pot' i dono vl' mutuo
 sibi succurrēdū. An. j. Joan. iij. Qui habuerit
 subam hui' mōi: z vidērit fratrē suū necessitatē
 ē h'ie: et clausērit viscera sua ab eo: quō chari
 ras dei manet in eo: Miser āt vsurari' multū
 p'ccit dēi: cui nō dat pecuniā quā petit paup'
 in p'sona dei: p' q' mutuata p'mittit cētuplū z vi
 tā eternā. Magis autē credit z cit' tradit ei q'
 p'mittit simplū: vt qnqz p' q' tuor cū modico lu
 cro z magno pctō. Fenerat autē dño q' miserē
 paup'is. P'p'pter imāitatē h' pcti vsurari' i
 sc'ptura cōpar' leoni q' venationi insidiat. Eccl'.
 xxvij. Jēc latroni s'z sniam dñi q' rēplū ingredi
 ens mētas numularior' subuertit: z es coz' es
 fudit. Mat. xxi. z Joā. ij. vocās domū dñi spe
 luncā latronū: pp' eos q' ibi habebāt pecuniā:
 q's mutuo tradebāt. nō p' exerescētā pecuniarū
 i vsur' s'z p' q'busdā manualē q's
 gif dñs fecisse violētā (vt ita dicā) manualē q's
 diu fuit in h' mō: nisi p'ra istos z colūbas vē
 dēres: q' illos cū flagello de tēplo eiecit: mētas
 coz' subuertit: z es effudit. vbi s'. Ex p'mis
 sis q' p'z q' dēiores s' vsurarij. q's fures. qz nō
 solū spoliāt de nocte: s' etiā de die: apte z ocul
 re: p'p'ores z debiles. z plures depauperāt z ex
 hereditanc: magnos z paruos. S'cdo vsurari
 us ē filius Jude. Usurari' em̄ ē pditor comedē

vsura h'
riat sine
pietati z
charitati

S
Dubius
cui filius
sit vsura
rius

do z b'bedo cū hoie z cū fratre. pp'io muruādo
 z pecuniā tradēdo. inēdit ei cū exbereditare z
 spoliare suis bonis. sic Judas pditor q' comes
 dēdo z bibēdo cū dño eū i mortē tradidit. Jmo
 qn' ad h' vsurari' ē dēior Juda: qz iudas pe
 nitētia ducēz mala: pecuniā nō mortē suā re
 stituit. qd nō facit vsurari'. p'p'erea vsurari' us
 qn' ad paupes homicida iudicat. qz ill' muru
 ando aufert victū z q'dāmō vitā. Cū Eccl'. xx
 fuit. Panis egētū vita pauperū ē: q' d'fraudar
 eū hō sanguinū ē. Et sic cetero qd ampli' dicā
 vsurari' aut auar' filius ē inferno: qz infāribil' ē
 z p'bz os apertū ad suscipiēdū. imo dēterior in
 ferno videt. qz infernus h'itūe passionis ch'i
 in resurrectōe q' male habebat restituit. h'ic ve
 ro nec ch'i passionē: nec virginē Mariā: nec
 penas pctōz attendit vt restituar. imo porius
 vult carere omni fructu passionis z resurrectio
 nis ch'i. q's restituerē male adq'sita. Jēc infern'
 solū punit malos q' demeruerūt p' pctā. s'z vsu
 rari' indifferēt' spoliāt bonos z malos. Luz
 aut vsurari' sit pctoz inferno: cui tūc filius erit:
 dicam' q'ro q' mori qz sicut mors nll' parcie
 nec tēpori nec loco: nec spūalib' nec secularib':
 sed omēs spoliare intendit. Et iterū dicere pos
 sumus q' dēterior est morie. quia mors semel
 percutit: ille vero pcutere et spoliare nō cessat.
 De hoc vide sup' in fine p'cedentis s'monis ex
 tensus. quō vsurari' est pctoz oi' pctōre. Eric
 q' tandē similis diabolo. qz sicut diabol' peccat
 incessanter sic z vsurari' us. Ex omib' illis
 parz q' vsura est valde nociuū pecū. nec suffi
 cit de eo penitere: sed oportet etiam restituere
 quod raro vel nunqz cōtingit: quia cupiditas
 crescit ex appositione pecuniarū: sicut ignis ex
 appositione lignorū: iuxta illud Crescit amor
 numi quantū ipsa pecunia crescit. Unde si in
 principio fuit ei difficile restituere augmenta
 ra cupiditate difficilius erit ei: quia quāto q's
 forcius radicans est in aliquo habitu viciofo
 tanto difficilius separāt ab illo. Etiā quāto q's
 diutius perseverat in peccato tāto magis elō
 gat' a deo. Etiā immoderatus amor ad vxores
 z filios quos in abundātia nutrit nō permic
 tit vt nunc restituat z ipsi indigeant. Quanto
 em̄ quis diutius vixit in honoribus z delicijs
 huius mūdi: tāto magis horret viuere in pau
 perate. Finaliter ergo vsurari' us desperat.
 Exemplū de q'dā vsurario refert Hūbert'
 in tracta. de simplici timore di. Quidā vsurari
 us dū in extremis laboraret fecit aū se appare
 vasa aurea z argentea: et p'mittens anime sue
 illa z multo ampliora: agros z domos: z mīta
 alia: si adhuc cum eo remaneret. Et euz magis
 vigeret eum dolor infirmitatis: ait anime. Ex
 quo nō vis morari mecū: commendo te diabo
 lo. z sic expirauit. Reseruato quarto membro
 ad sequentem sermonem. Rogemus deum
 vt nos custodiat a tantis malis vsure z auari
 cie per ch'im dñm nostrū Amen.